

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש א אדר תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 4:48 תל-אביב: 5:02 חיפה 4:52 מוצאי שבת: ירושלים: 6:01 תל-אביב: 6:03 חיפה: 6:02 ר"ת: 6:40

פרשת משפטים כבוד הזולת

להזהר בכבודו של כל אדם באשר הוא!

נלמד מהפסוק: "חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השח" (פרק כא-לז)

ואמרו חז"ל בגמרא (בבא קמא עט:): תנינא, אמר רבי יוחנן, בא וראה כמה גדול כבוד הבריות, שור שהלך ברגליו [משלם הגנב] חמשה, שה שהרכיבו על כתפו [משלם] ארבעה. ומפרש רש"י עה"ת: שור שהלך ברגל ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפו משלם חמשה, שה שנשאו על כתפו משלם ארבע הואיל ונתבזה בו.

מדברי חז"ל אלו ניתן ללמוד גודל ערכו של כבוד ובזיון - מעיד הגה"צ רבי ירוחם לייבוויץ זצ"ל (בספרו דעת תורה) - שכן גם בבזיון כה מועט שיש לגנב, נמדד הוא לו ליסורים ולעונש כל כך גדול, שיש בו כדי לנכות לו מעונשי העבירה וגם ממשפטו. ראינו טבחים נושאים גדיים על כתפם ולא ראינו בהם בושע יתירה, ומכל שכן אצל הגנב הזה, ואף על פי כן, בבזיון כל דהו כזה שהיה לו לגנב בשעה מעשה העבירה, מגרעים לו ממדת עונשו.

רואים מכאן עד כמה דעת התורה בערכו של כבוד ובזיון לאדם, רחוקה היא מדעתם של בני אדם כלפי הזולת. וכבר היה מעשה שאירע אצל החפץ חיים כאשר נכנס פעם לבית המדרש המקומי וראה יהודי כשידיו כפותות לאחור, ואנשים חובטים בו. אותו אדם היה עובר אורח לא מוכר שנתפס בנסיונו לגנוב מחפצי בית הכנסת.

זעק החפץ חיים: "שלחו את היהודי לחופשי! חלילה לנהוג כן! אסור להעניש כך בן אדם. אפילו אם הוא גנב, לא אמרו בשום מקום שמותר להכותו או לבזותו! עונשו של גנב הוא לשלם כפל ולא יותר!"

על הפסוק "בראשית ברא" אמרו חז"ל: בשביל התורה שנקראת "ראשית דרכו" ובשביל ישראל שנקראו "ראשית תבואתו". לדעת הגר"ש פינקוס זצ"ל, מלמדת אותנו התורה כבר בתחילה, כיצד יש להזהר בכבודו והרגשותיו של כל יהודי. יהודי הוא חלקו של ה' וחפץ של קדושה, וכמו שאת התורה חייבים לכבד בכבוד גדול ולהדרה ביותר, כך צריך לכבד כל אחד ואחד מישראל ולהדרו, שהוא חפץ של קדושה אשר שם ה' אלוהי ישראל נקרא עליו.

על חובת כבוד מצוות התורה כתב הרמב"ם (סוף הל' מעילה): "בוא וראה כמה החמירה תורה במעילה, ומה אם עצים ואבנים ועפר ואפר, כיון שנקרא שם אדון העולם עליהם בדברים בלבד נתקדשו וכל הנוהג בהם מנהג חול מעל בהם ואפילו הוא שוגג צריך כפרה, קל וחומר למצוה שחקק לנו הקב"ה, שלא יבעט האדם בהן מפני שלא ידע טעמן..."

דברים אלו שנאמרו על התורה הקדושה - אומר הרב פינקוס - נוגעים ממש גם לכל איש מישראל שיש לכבד את רצונו ודעתו! שהרי לא כל האנשים שוים ולא כל הדעות שוות, וכל יהודי באשר הוא שם, אהוב ונחמד הוא אצל הקב"ה וקדוש בקדושה עליונה. וגם לכך מתאימים דברי הרמב"ם הנ"ל "כמה החמירה תורה במעילה..." קל וחומר יהודי שנופחה בו נשמה עליונה חלק אלוהי ממעל, שאין לנהוג בו זלזול רק מפני שאין דעתו מכוונת לדעתו, וכדברי חז"ל (ברכות נח). שאין דעת בני אדם דומה זה לזה, שזוהי המציאות של עם ישראל ויפיו.

לשמור על כבוד הזולת...

באחת מנסיעותיו של כ"ק האדמו"ר רבי דוד מטאלנא זצ"ל בתוך ירושלים, עלה יהודי שלא התהדר בפיקחות יתירה, אל האוטובוס, כשהוא מחזיק בשקית מלאה בגרעינים שחורים ומכריז בקול: "מי רוצה גרעינים שחורים טריים?" כמובן, אף אחד מיושבי האוטובוס לא התייחס לקריאתו המוזרה, מלבד נוסע אחד: הרבי מטאלנא!

הוא הבין שאותו אדם עומד להתבייש כשאף אחד לא נענה לקריאתו. היה הרבי מוכן להשפיל עצמו כדי להציל את הלה מעלבון ולכן קרא בקול: "אני, אני רוצה גרעינים!"

ניגש אליו היהודי מרוגש כולו, והגיר לחופנו של הרבי כמות של גרעינים, כשהוא מקבל בתמורה מטר של ברכות והודאות מהרב. מתוך מאמר

שלא לפגוע בכבודו...

רבינו הגרא"מ שך זצ"ל התנגד נחרצות לשיבות שעיברו בהן לימודי חול. יום אחד שמע על אחד הרבנים בארה"ב שהסכים לבקשת תלמידו לפתוח בארץ ישיבה כזו. בדיוק בעת זו שהה אותו רב בארץ ישראל, החליט הרב שך לנסוע אליו כדי להעמידו על כך שלא ניתן להסכים להנהיג כאן ישיבות כאלו.

הגיע הרב שך בליווי מקורבו לביתו של אותו רב וישב לשוחח עמו. ואולם למרבה הפלא, לאחר זמן קצר עזב את ביתו ולא דיבר עמו כלל על ענין הישיבה. שאלו מלוויו: הרי הרב נסע דרך ארוכה למטרה זו, מדוע א"כ לא דיבר כלל על הנושא?!

ענה לו הרב שך: "הרבנית שלו ישיבה ליד השולחן, ואסור לי לפגוע בכבודו של הרב בפני אשתו!"

במחיצתם

עלון "איש לרעהו" פרשת משפטים הוקדש לעילוי נשמות

מרת גרג'י בת ר' שאול ועזיבה ע"ה, נלב"ע כ"ז שבט
ומרת דוריס בת ר' שאול ועזיבה ע"ה, נלב"ע ב' אדר

לדבוק במדת האמת ולהתרחק מכל דבר העלול לגרום לו ולזולתו לשקר !

נלמד מהפסוק: ”מדבר שקר תרחק” (פרק כג-ז)

ופירש הספורנו: מכל דבר שיוכל לסבב שקר כאמרם ז”ל: **הוי זהיר בדברך שמא מתוכם ילמדו לשקר. עכ”ל.** והיינו שהזהירות מלגרום לרעהו לשקר נכללת בציווי ”מדבר שקר תרחק”. וכפי הדוגמא שכתב רבי יהודה החסיד ז”ל (בספר חסידים – תתרטב): **אם תראה בני אדם מתלחשים ואתה חפץ לדעת מה מתלחשים, אל תשאל להם, פן תעשה אותם שקרנים, שאילו היו חפצים שתדע היו מגידים לך, ועתה שאין חפצים שתדע, יגידו לך שקר.**

על הפסוק ”מדבר שקר תרחק” היה אומר הגה”צ רבי שלום שבדרון זצ”ל: ”תרחק, היינו בלא סוף ובלי גבול! כי כל כמה שהולך עוד, הרי מתרחק יותר! ומכיוון שלא נאמר שיעור ב”תרחק” יש להתרחק תמיד עוד ועוד... וכל כך למה? מפני שהשקר מסובב את כל העולם...”

שנינו (באבות פ”א משנה יח): ”על שלושה דברים העולם קיים על האמת...” ופירש רבינו יונה ז”ל שיש לאדם ללכת בדרכי הקב”ה שהוא אמת ותורתו אמת וכו’ ואמרו חז”ל (יבמות סג.) שאפילו סיפור דברים בעלמא, אין לו לאדם לשקר כאותו מעשה שהיה עם רב וחייה בנו [שאשתו של רב ציערה אותו וכשביקש ממנה עדשים הביאה קטניות, וכשביקש קטניות הביאה עדשים. כשגדל חייה בנו הפך לאמו את בקשת אביו. ונמצא שאביו קיבל מה שרצה. וכשנדע זאת לאביו אמר לבנו: אל תעשה כן שנאמר ”למדו לשונם דבר שקר”].

והטעם שלא ידבר כך מבאר רבינו יונה, כי האדם שמרגיל לשונו לדבר שקר בדבר שאין בו לא הפסד ולא תועלת, גם כאשר יבוא לדבר דברים של תועלת, לא יוכל לומר האמת, כי פיהו המדבר וההרגל שולט עליו. עכ”ד.

וכבר רבים תמחו על דבריו: הרי מותר לשנות דיבורו מפני השלום, ומה עוד שבוודאי היתה בדיבורו של רבי חייה תועלת גדולה שע”כ נעשה רצון אביו שקיבל את המאכל שחפץ בו, ומדוע אמר רב לחייה בנו שלא יעשה כן, הרי לפי רבינו יונה לא כדאי לעשות כן רק כשאין תועלת והרי כאן היתה תועלת!!

ואולם למען האמת, לא קשה כלל, שכן במדריגתו הגבוהה של רב לא הייתה כל תועלת במה ששינה חייה בנו, כי בדיעבד לא היה לרב כל הבדל בטיב המאכל ושההבדל הוא רק בטעם, ולזה לא ייחס חשיבות) עד כדי שיפגע השלום, ואולם יתכן שעל רב חייה היה מוטל כן לשנות מפני מצות כיבוד אב.

על הפסוק ”אמת מארץ תצמח” (תהלים פה-יב) שאל **בעל החידושי הרי”ם**: הרי כל דבר שצומח הוא משום זריעה שקדמה לו, א”כ מה זורעים כדי שתצמח האמת? והשיב: אם זורעים וקוברים עמוק באדמה את השקר אזי צומח האמת.

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ”ל נשאל ע”י מגיד שיעור, האם מותר לו לספר בשיעור מעשה שלא היה, כדי לעורר בלב השומעים את ההלכה למעשה בצורת סיפור?

השיב רבי שלמה זלמן, כי הדבר מותר, שהרי גם **בעל תרומת הדשן** כתב כמה שאלות למעשה שלא היו. וכן בספר **יערות דבש (לגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ”ל)** הביא מהגמרא (וימא כג.) מעשה בשני הכהנים וכו’ כדי להרבות בבכיה. רואים מכאן שמותר לומר שקר כדי להרבות בבכיה, והוא הדין כאן.

ובאחת מאיגרותיו בענין זה, כתב רבי שלמה זלמן בזה הלשון: ”מה שכתב דמותו לספר בשיעור מעשה שלא היה, כדי לעורר בלב השומעים את ההלכה למעשה, נכון הוא!” והוסיף: ”ומצאתי בספר **נפלאות התפארת שלמה** שהביא סמך לזה מגמרא ב”ב (טו.) איוב משל היה. ומהירושלמי סוף ברכות: ”כדבייא דאורייתא טבין”.

[נוכל גם להוסיף ראייה מהנאמר אצל אהרן הכהן ”ועוולה לא נמצא בשפתיו”, אף שכידוע היה עושה שלום בין איש לרעהו ע”י סיפור דברים שכאילו סיפר רעהו].

”חיוב מן התורה”

הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ”ל העיד על עצמו, שמן הרגע שבו עמד על דעתו לא הוציא מפיו דבר שקר. גם כאשר נשאל על סוד אריכות ימיו, השיב: ”מעולם לא אמרתי דבר שקר”.

אחד מתלמידיו לשעבר, ניגש אליו וסיפר שהחליט להעדר ממקום עבודתו בפורים, וכי איך יקיים סעודת פורים, ובדעתו להגיד למעבידו שהוא חולה, ואמר לו רבי יעקב: ”סעודת פורים הינה מצוה דרבנן, ואילו ”מדבר שקר תרחק” הוא חיוב מן התורה...”

הוסיף רבי יעקב ואמר: הרי **הגאון מוילנא** נהג לערוך את סעודת הפורים בשעה מקודמת בבוקר, בהתאם לכלל שזריזין מקדימין למצוות. תוכל, אם כן, לקיים את המצוה בלי להעדר ממקום העבודה בתרוץ שקרי”.

במחיצתם

המשקר-מפסיד...

באחת העיירות חיפשו שוחט ובודק, הגיע יהודי והציע עצמו בפני המרא דאתרא להיות שוחט בעיירה. הוא הראה לרב כתב סמיכה שהוא שוחט ובודק מומחה. הרב בחן אותו וכן ראה את הסכין שהיא חדה לשביעות רצונו.

ואולם אמר לו הרב, שמכיון שרוב אנשי העיירה הם חסידים של **כ”ק האדמו”ר רבי ישראל מסטולין** זצ”ל, על כן אם ברצונו להתקבל לרצון אצל תושבי העיירה, עליו לנסוע לרבי מסטולין ולקבל את הסכמתו.

ואכן נסע השוחט בערב שבת לעיירה סטולין. אך עשה חשבון לעצמו, שאם יכנס לרבי עוד בערב שבת, יהיה מוכרח להשתתף במשך השבת בתפילות ובעריכת הטיש... ומכיון שלא היה רגיל בכך, החליט להמתין עד מוצאי שבת.

במוצאי שבת המתין כמה שעות, בכדי שהיית זמן נסיעה מביתו לסטולין, ואז נכנס למעונו של הרבי וסיפר לו על מטרת בואו, היות והציע עצמו להתקבל כשוחט בעיירה פלונית שרוב תושביה הם חסידים של הרבי, על כן אמר המרא דאתרא שעליו לקבל הסכמתו של הרבי וברכתו.

שאל אותו האדמו”ר: ”אימתי הגעת לסטולין?” ענה האורח: ”זה עתה הגעתי”... אמר לו הרבי: אילו היית אומר את האמת, שאתה כבר נמצא כאן עוד מערב שבת, אלא שקשה היה עליך להשתתף בתפילות ובטיש, הרי הייתי נותן לך את הסכמתו, כי אין אני מקפיד על זה כלל שיבואו לכבדני. אבל עכשיו שהוצאת מפיד דבר שקר, אין באפשרותי לתת הסמכה לקבל אותך כשוחט.

לב ישראל

האיומר אמת-נשכר...

פעם דרש **כ”ק האדמו”ר מסלונים בעל התיבות שלום** זצ”ל לפני סוחרים בטבריה עד כמה חשוב לנהל את העבודה ביושר ובאמת ללא פשרות, שכן רק כך מצליחים.

למחרת, ניגש אחד הסוחרים אל הרבי והביע את שביעות רצונו על כך ששמע לקול הרבי והחליט לדבר רק אמת ובכך נוכח לראות שהרוויח (לא רק כסף אלא אף לעשות חסד עם יהודי) וכמעשה שאירע עמו:

”לחנותי נכנס יהודי ושאל האם הלחם טרי מהיום, לרגע חשבתי לענות לו כדרך הסוחרים ”בוודאי”... אך מיד נזכרתי במה שקיבלתי על עצמי בעקבות דברי הרבי ועניתי את האמת: ”הלחם מאתמול”...

מששמע תשובתי, אורו עיניו ואמר: ”הרופא ציוה עלי מטעמי בריאות המעיים לאכול רק לחם שאינו טרי. כבר שעה ארוכה אני מסתובב בין החנויות בטבריה וכולם אומרים לי שהלחם בחנותם טרי מהיום. עד שמצאתי כאן לחם מאתמול”...

הלמות עמלים – ח”ב

המלמד תורה לתלמידיו, ישנן הדברים בסבלנות, בטוב טעם ובסדר נכון!

נלמד מהפסוק: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (פרק כא-א)

וכתב רש"י: אמר לו הקב"ה למשה, לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתהא סדורה בפניהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו. לכך נאמר אשר תשים לפניהם, כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם. עכ"ל.

הבנת טעמי הדבר לתלמידים הוא חלק בלתי נפרד מחובת המלמד. והחובה ללמד תורה לאחרים נלמד ממה ששנינו (באבות פ"ב מ"ח) "אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לך נוצרת" ופירש המדרש שמואל: הכוונה בזה, להזהיר את האיש שעושה חיל בתורה שלא יחזיק הטובה, היינו ידיעת התורה, רק לעצמו בלבד, ולא יהיה לזרים חלק בה, אלא יפוצו מעיינותיו חוצה וישפיע מחכמתו לאחרים כי לך נוצר. וזאת היא חובת האדם השלם להיות ממזכי הרבים ללמוד וגם ללמד...

וכך מפרש המדרש שמואל גם את מה ששנינו (באבות פ"ג מ"ו) "עשה לך רב" שבא להזהיר את האדם שלמד תורה והריהו חכם ונבון בתורתו, שילמד אותה לאחרים, ולא תהיה רק לו לבדו. הוא שאמר התנא "עשה לך רב" כלומר: תעשה את עצמך רב ללמד לאחרים מה שאתה יודע!

עוד שנינו (באבות פ"א מ"ד) "אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני, ואם לא עכשיו אימתי". ופירש החתם סופר את האימרה הזו לענין ללמד תורה לתלמידים. וכך דרש: "אם אין אני לי מי לי" - כלומר: אף אם הרב "נאה דורש", אך אם אינו "נאה מקיים" גם תלמידיו לא יצליחו [מפני שצריך להיות דוגמה לתלמידיו]. "וכשאני לעצמי" - היינו צדיק גמור לעצמי, אך איני מעמיד תלמידים - "מה אני?" ואם יאמר: בבחורתי אעשה לעצמי וכשאזדקן אלמד תלמידים, וארוויח שניהם. על זה נאמר: "ואם לא עכשיו אימתי"...

הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל (אב"ד קובנה) מביא בהקדמה לספרו (עין יצחק) מדברי חז"ל (בתד"א פרק כז) על הפסוק "הלא פרוס לרעב לחמך" אין רעב אלא הרעב מדברי תורה. שנאמר "הנה ימים באים והשלכתי רעב בארץ לא רעב ללחם... מכאן אמרו, אם יש אדם שהוא מבין בדברי תורה, יפרנס מתורתו גם כן לאחרים כדי שתתרבה חכמתו לו ומוסיפין לו עליה.

והביא רבי יצחק אלחנן מדברי **רבי יהודה החסיד** ז"ל (בספר חסידים) דאין רשות לתלמיד חכם שמחדש חידושי תורה להחזיקו לעצמו, כי לא ניתן לו אלא רק כדי שילמדם לישראל. וכמו שאמר התנא "אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לך נוצרת", ופירושו המפרשים שלא יחזיק הטוב ההוא לעצמו. "כי לך נוצרת" - להטיב גם לאחרים, וזהו בכלל המצוה דמצווין ללמד לאחרים אעפ"י שאינם בניו, וכמש"כ הרמב"ם (הל' ת"ת פ"א הלכה ב) ובשו"ע (וי"ד סימן רמה-ג) והכותב בספר כמלמד לתלמידים.

המלמד תורה לתלמידים, לא רק שאינו מגרע מתורת עצמו, אלא אדרבה, עוד מוסיף ומרבה עליה וכדתנן באבות "מתלמידי יותר מכולם". וכן ביאר המהרש"א בגמרא (כתובות נ:), שבזה דומה המלמד לנותן צדקה, כמו שהנותן צדקה לא רק שאין נחסר לו מאומה אלא עוד מוסיף לו ברכה, כך הוא המלמד לאחרים, מתווסף לו ברכה בלימודו.

ומובא במעם לועז מהספה"ק, שאם תלמיד חכם נוהג טובת עין ואינו כובש תורתו, אלא מלמדה לאחרים, מספיקים בידו ללמוד עוד וללמד אחרים, שיעשה כמעין המתגבר שאינו חסר מאומה מכל מה ששואבים ממנו. ונמשלה המצוה לנר והתורה לאור, כשם שהנר שהוא דולק, אפילו אלף אלפים מדליקים ממנו אינו חסר. כך הנותן למצוה אינו מחסר נכסיו.

ואם המצוה כך, התורה על אחת כמה וכמה, שנמשלה לאור מאיר, ואם שומע לעצת היצר הטוב, ואינו כובש חכמתו, לא זו בלבד שאין חכמתו נחסרת, אלא יחדש ויוסיף על לימודו, ותהא לו סיעתא דשמיא ללמד אחרים...

"הלא פרוס לרעב" - לחמה של תורה...

הגאון רבי יחיאל מרדכי גורדון זצ"ל (ראש ישיבת לומז'ה) שהיה פעם בארה"ב לתקופה מסויימת. יום אחד מצאווה כשהוא יושב עם נער כבן שלוש עשרה ועוזר לו לקרוא שתיים ושלוש מילים ברש"י. קולו של ראש הישיבה נשמע מדבר אל הנער בנחת ובסבלנות: "נו יקירי, האם עכשיו אתה מבין את המילה, אמור נא עוד הפעם ועוד הפעם..."

מחזה זה חזר על עצמו ונשנה כל ערב פעמים רבות. הרב גורדון מסביר לנער בסבלנות רבה את המילים שנתקשה בהן. פני הרב קרנו מנחת כאשר הצליח הנער לחזור לפניו שלוש מילים ברש"י כראוי.

התברר, כי הנער הזה מלבד קריאה בסידור, לא למד כלום! יותר מ"טקס בר מצוה" לא ראו הוריו צורך לחנכו. ברם לאחר הבר מצוה נתעורר בלב הנער חשק עז ללמוד תורה. כאשר חזר בערב מבית הספר, היה רץ לבית המדרש שבשכונתו, נוטל חומש ומבקש מכל אדם שמצא, לבאר לו כמה מילים מהחומש, לאחר מכן היה חוזר ומשנן לעצמו. כך למד לאט לאט הרבה פרשיות. בדרך זו אף החליט ללמוד פירוש רש"י.

ואז למזלו, פגש הנער את הרב גורדון בבית המדרש וביקש ממנו עזרה בלימודו. הרב כמובן לא הכיר, אך התרגש מגודל רצונו ללמוד תורה, ולבו הרחום נתמלא באהבה וחמלה לנער התמים היגע באמת להבין תורה.

בסבלנות רבה הואיל הרב גורדון ללמוד עם הנער מידי ערב. במחיצתו זכה הנער לעלות במעלות התורה עד שנעשה לתלמידו המובהק, וזכה בהמשך להתעטר ממנו בסמיכת חכמים...

נסיך מלכות התורה

"קטן יכול להבין הכל כמו גדול..."

סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: כאשר בנו של אחד מרבותינו גדולי ישראל נעשה "בר מצוה", אמר דרשה על ענין "קידוש החודש", בנדון שהובא ברמב"ם. שאלו את אביו של הנער, היתכן שנער כה קטן יאמר דרשה על כאלו ענינים קשים?!

נענה הגאון ואמר לשואליו: "דעו לכם שילד קטן יכול להבין הכל בדיוק כמו אדם גדול, אלא שצריך רק לדעת כיצד להסביר לו את הדבר, אך מבחינת ה"מקבל" הוא יכול לקלוט ולהבין הכל..."

ופעם שאל ראש ישיבה לצעירים את רבי מיכל יהודה, איזה פרק בגמרא כדאי ללמוד בישיבה, האם פרק קל או קשה. השיב רבי מיכל יהודה, כי אין כל הבדל בזה, שכן הילד מצד עצמו יכול לקלוט הכל, והעיקר הוא שלמגיד השיעור יהיו הדברים ברורים כדי שיוכל להעבירם ולמוסרם ברור כראוי.

דרכי החיים

ענין "פיקוח נפש"...

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה רגיל לומר: "מרבץ תורה אמיתי, חייב להיות כולו, שאלו לתלמידיו תמיד, בלי שום תוספות של עיסוקים אחרים. ומרומז זאת באמרת חז"ל (מו"ק יז.) "אם דומה הרב למלאך... יבקשו תורה מפיהו" כי מעלת המלאך שאינו עושה שתי שליחויות יחדיו."

אירע פעם בשעת שיעורו שהגיע אליו עסקן נכבד כדי לשוחח עמו בענין דחוף ביותר. אולם הרב צדקה הודיע לו כי יוכל להתפנות אליו רק לאחר השיעור. ניסה הלה לשדל אותו: "מדובר בענין הגובל כמעט בפיקוח נפש..." ענה לו מיניה וביה: "לדידי, גם אם אתבטל ח"ו מקביעות שיעור הרי זה ענין של פיקוח נפש..."

וזאת ליהודה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הצטרפו ל"מפלגת עם-ישראל"! / הרב נפתלי וינברג

אנחנו לא תמימים לחשוב שכל הבעיות יפתרו ביום אחד, אך להתחיל צריך! וההתחלה היא להוציא מחוץ לתחום את המקצוע שנקרא "פוליטיקה". מי שירצה לעסוק בפוליטיקה, שישע לאחת ממדינות חו"ל וינסה שם את מזלו... כאן הניהול יהיה מקצועי, וכאשר זה יקרה נגלה פתאום כיצד נחשכים למשק מיליארדים ועוד אין-ספור יתרונות שאין כאן המקום להאריך לגביהם, אחד הבולטים ביותר הוא אחדות העם, כל מי שנבחר ומשרת את העם, בראש שלו יהיה דבר בסיסי, לדאוג לחיזוק האחדות בעם. זאת הדרך להצלחה וקידוש השם. המצב מקום המדינה עד היום - קָשָׁל. נקודה.

האם לא עדיף שבמקום שאנשים ישקיעו את כל האנרגיה בעד מפלגה פלונית ונגד מפלגה אלמונית, הם ישקיעו את כל האנרגיה לביטול כלל המפלגות? ואם עדיין קשה למישהו להיפרד מהמושג מפלגה אין בעיה: נצטרף כולנו ל"מפלגת עם-ישראל"...

אך כדי שיחול שינוי עלינו לצעוק שאנו חפצים בשינוי:

הנס הוא שלמרות כל הכשל הזה, ההשגחה העליונה מנהיגה אותנו לרמות גבוהות מאוד מכל מיני תחומים עולמיים במדע, רפואה הנדסה וכו' נתאר לעצמינו מה היה ההצלחה אם היינו מאוחדים ממש גוי אחד בארץ!

* * *

דוגמא קטנה לשינוי המתבקש: בתקופה האחרונה הפך המושג "שר המים" לבדיחה מהלכת. וכאן הבן שואל: למה זה מצחיק? הרי אם המדינה הייתה מתנהלת באופן מקצועי - ולא פוליטי - ברור שהייתה חשיבות למשרה של "שר המים". כי לשר המים לא היו ממנים פוליטיקאי רק בגלל שהוא נכשל בהשגת תיק נחשק אחר, אלא היו ממנים "מומחה להידרולוגיה" [=מדע המים] שבידו להוביל את משק המים הבעייתי של ישראל להצלחה גורפת.

ואם הוא לא היה מצליח במשימתו? הוא היה נאלץ לשלם את המחיר: כיום אף אחד לא נדרש לשלם מחיר על כישלונות, כי ההתנהלות פוליטית ולא מקצועית. אם בחברת 'מייקרוסופט' מישהו מְפַשֵּׁל, הוא לא לחפות על הכישלון בעזרת כישרון-נאום או פּוֹטוֹגֵנִיּוֹת [=אדם שמצטלם יפה]. לא ולא. השטות הזו יכולה להתרחש רק בשיטת ההתנהלות הנוכחית.

הבה נהיה "אור לגויים". כאשר השינוי יצליח פה, הוא הרי יהווה מודל בינלאומי להצלחה ללא מחלוקת, פילוג ושיסוי. נעשה את הצעד המבורך הראשון ובשם השם נעשה ונצליח!

הבחירות הולכות ומתקרבות, ועמן "תופעות הלוואי" המוכרות. לא צריך להיות נביא כדי לנחש שתקופת בחירות לא מחזקת את נושא הבין אדם לחבירו. כולנו מכירים את התופעה מקרוב. מערכת בחירות היא לצערנו מתכון לקנאה ושנאה, מחלוקת וכל דבר רע. חסל סדר "מפלגות". מפלגה היא משורש פ.ל.ג. וכל מהותה פירוד ומחלוקת.

ורק זה מה שהיה חסר לנו בתקופה קשה זו, בה זקוק עם-ישראל, והעולם כולו, ל"טונות" של חסד ורחמים! הנגיף עדיין מכה בכל התחומים, אסונות, חולים, בעיות פרנסה, ובמקום שהמדינה תשקיע את כל האנרגיה במקום הנכון, יושקעו האנרגיה והמשאבים בבחירות?

"אין ברירה!" - יטענו באוזניך - "הרי הממשלה לא מתפקדת, אז עושים בחירות כדי לבנות ממשלה יותר טובה".

ואתה מנסה להבין: רק בתקופה האחרונה כבר שמענו את המשפט הזה פעם, ועוד פעם, ועוד פעם, ועוד פעם... האם לא הגיע הזמן לנסות משהו אחר?

* * *

מישהו ניסה לחשב כמה מיליארדים(!) הוציאה המדינה בשנים האחרונות על בחירות? מישהו מוכן לומר לנו כמה משפחות יכלו להציל עם הסכומים המטורפים הללו? שימו לב לנתון הבא: גם אם המדינה הייתה מחלקת פתאום אלפי-שקלים לכל משפחה בארץ (ויש מעל שני מיליון משפחות) זה עדיין היה יוצא זול יותר ממערכות הבחירות התכופות! לא הייתם מעדיפים שבמקום בחירות יודיעו לכם: "רבותי! במחצית השנה הבאה אין חשבונות חשמל"...

אז מה הפתרון המעשי? כבר כתבנו על כך בעבר, אך לצערנו אנו נדרשים לשוב לנושא שוב ושוב - בדיוק כשם שהבחירות נופלות עלינו שוב ושוב:

יש בעולם חברות ענק בינלאומיות שהניהול שלהם מורכב לא פחות מניהול מדינה קטנה. האם יש בחברות הללו מפלגות? מערכות בחירות? מה פתאום! יש ניהול ענייני שמציע את החברה להצלחותיה!

מי החליט שאי אפשר להעתיק את המודל הענייני מחברה למדינה? האם ניסינו? ההצעה שתמנע המון מחלוקות היא שאת המדינה ינהלו אנשי מקצוע בלבד ולא אנשי מפלגות פוליטיים! כדי לְמַנֹּת את האנשים הללו יזדקקו לתהליך כזה או אחר של מינוי, אך מיד בתום המינוי יאצילו על המקצוענים את הסמכויות והם שינהלו את העניינים.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il